

Waterbakken

Waar en op welke hoogte?

Hoe meer water de koe drinkt, hoe meer melk zij produceert.

Goed drinkwater vergt aandacht: het type bak, de locatie in de stal en de reiniging. Het speelt allemaal een rol.

Tekst: Chris Vlaanderen – Foto's: Leverancier

Schoon drinkwater verhoogt de melkproductie, blijkt uit onderzoek van Penn State University op 174 melkveebedrijven. De productie op 45 bedrijven met drinkwater van mindere kwaliteit, lag gemiddeld op 25 liter per dag. Op bedrijven waar het drinkwater wel in orde was, gaven de koeien gemiddeld 28 liter per dag. Volgens Joep Driessen, trainer en directeur van CowSignals, drinkt een koe tien tot vijftien keer per dag. In totaal gaat het om 100 tot 150 liter per dag. De koe drinkt het water het liefst uit een open drinkbak, blijkt uit een onderzoek van Ed van Eenige, adviseur van Interact. Driessen adviseert één open drinkbak per twintig stuks vee. Volgens Duits onderzoek heeft elke koe minimaal 10 cm drinkbaklengte nodig, zodat de dieren ongestoord kunnen drinken. Volgens de Maatlat Duurzame Veehouderij (MDV) is 7 cm drinkbaklengte per koe al voldoende. Ook het ontwerp van de bak is belangrijk. Zo moet de bak minimaal 7 cm diep zijn, aldus Driessen. De koe kan dan met haar bek onder water. Hoer je slerpande geluiden, dan is het waterniveau te laag. Driessen adviseert de bak goed vol te houden. Door klotsen gaat er weliswaar wat meer water verloren, maar de drinkhouding van de koe is beter, doordat zij haar kop niet dieper in de bak hoeft te buigen. Door de betere drinkhouding drinkt zij langer. Volgens de MDV moeten de waterbakken verdeeld zijn over de gehele stal met maximale tussenruimtes van 32 meter. Zo kunnen alle koeien ongehinderd schoon water drinken. Vooral in het eerste uur na het melken, drinken koeien veel. De drinkbak moet dus

in de buurt van de melkstal hangen. Maar ook niet te dicht erop – drinkende koeien zouden voor een opstopping kunnen zorgen. Ook voor en na het vreten, is de koe dorstig. Toch moet de waterbak niet bij het voer hangen: het voer wordt nat en de bak wordt snel vies. Het gangpad tussen de ligboxen is een betere plek. Wel is het belangrijk dat er minimaal drie meter vrije ruimte is om de drinkbak. Andere dieren kunnen dan ongehinderd passeren. Hang de bak ook niet direct achter de plek waar de koeien eten, want dan bestaat het risico dat ze in de bak mesten. Hang je de bak in het strohok dan urineren ze het stro onder. Een plek boven de roosters is wat dat betreft beter, vindt Driessen. Is de doorgang te smal, monteer dan dubbele sneldrinkers in elke passage. Monteer deze bak zo dat de koe in de lengte van de passage staat. Zo hou je meer ruimte over voor passerende koeien.

Hoogte

Hoe lager de bak, hoe natuurlijker de drinkhouding van de koe. Maar omdat in veel stallen de mestrobot onder de bak door moet kunnen rijden, bepaalt de hoogte van de mestrobot de hoogte van de bak. Sommige fabrikanten adviseren de drinkbak op een betonnen verhoging te zetten, zodat de koeien niet in de bak kunnen mesten. Driessen heeft het niet op verhogingen. "De koeien kunnen hun poten eraan verwenden. Ik plaats de waterbakken liever op de juiste plek met voldoende vrije ruimte eromheen." Als er geen ruimte is voor een grote open drinkbak dan biedt een sneldrinker uitkomst. Volgens een Duitse studie is het van

belang om minimaal één sneldrinker op te hangen voor vijftien koeien. Zorg ervoor dat de sneldrinker minimaal 20 l/min kan aanvoeren. Anders staat het waterniveau te laag voor de koe. Voor een snelle invoerstroming heb je een pijp van minimaal 30 mm nodig waar het water met een druk van minimaal 5 bar doorheen stroomt. Een grote invoeropening is essentieel. En welke temperatuur moet het water hebben? Volgens Driessen moet je daarover niet te veel zorgen maken. Belangrijk is dat het water schoon is, er genoeg drinkvoorzieningen zijn en dat de bakken vol zijn. Pas dan kun je proberen om het water op een temperatuur van 17 graden te krijgen (in de winter mag het water wat warmer zijn). Houd er wel rekening mee dat bacteriën zich in lauwwater sneller ontwikkelen. Op hete dagen mag het water wat kouder zijn. [1]

Reinigen

DSD stallinrichting adviseert de waterbakken één keer per dag na te lopen en vervuilde bakken direct schoon te maken. Driessen vindt dat de drinkbak drie keer per week grondig schoongemaakt moet worden. Gebruik daarbij een borstel. Om bezinksel of aanslag in de leidingen te voorkomen, adviseert DSD de installatie van een hogedrukleiding. Soms wordt een hogedrukleiding gecombineerd met een ringleiding. Het water kan bij grote vraag van beide kanten toestromen. Bovendien kan het water niet bevriezen doordat het wordt rondgepompt.

◀ Monteer sneldrinkers in de lengte van de doorgang. Zo belemmeren de drinkende koeien niet de doorgang.

◀ Zorg voor minimaal drie meter vrije ruimte om de waterbakken.

